

Gido „Miesto ir visuomenės dialogas: dalyvavimas viešųjų erdvių formavime“ taikymo mokymai savivaldybėse

2021 m. spalio mėn. „Kurk Lietuvai“ atlikta visų Lietuvos savivaldybių apklausa parodė, kad gerinti visuomenės įtraukimo į viešųjų erdvių kokybę savivaldybėms labiausiai padėtų darbuotojų apmokymas (šį variantą pasirinko 83 % respondentų). Atsižvelgiant į šį rezultatą ir siekiant išbandyti gidą „Miesto ir visuomenės dialogas: dalyvavimas viešųjų erdvių formavime“ praktikoje, projekto „Visuomenės dalyvavimas kuriant viešąsias erdves: gido pritaikymas ir savivaldybių edukacija“ metu įgyvendinti 3 keturių valandų trukmės mokymai savivaldybėms:

- 2022-04-14 Lazdijų rajono savivaldybėje
- 2022-05-31 Tauragės rajono savivaldybėje
- 2022-06-15 Trakų rajono savivaldybėje

Mokymai Lazdijų r. savivaldybėje

Siekiant įtraukti visuomenę į viešųjų erdvių projektus, svarbus įvairių skyrių indėlis ir bendradarbiavimas, todėl į mokymus kviešti įvairių skyrių darbuotojai: statybos, teritorijų planavimo, architektūros, aplinkosaugos, komunikacijos ir administracijos atstovai. Lazdijuose dalyvavo 8-ni, Tauragėje 13-lika, o Trakuose 11-lika specialistų.

Mokymų programa

Mokymų turinys buvo kaskart pritaikomas prie vietos poreikių ir konteksto, tačiau pagrindas išliko tas pats - pirmoje dalyje išdėstoma gide pateikta teorija: dalyvavimo kokybiniai lygiai, suinteresuotų šalių nustatymo įrankiai, gerieji Lietuvos ir užsienio pavyzdžiai ir kt. Antroje dalyje mokymų dalyviai patys modeliuoja visuomenės įtraukimo dizainą pasirinktam savivaldybės planuojamam viešosios erdvės projektui. Visų mokymų metu buvo stengiamasi įtraukti dalyvius į procesą. Dalyviai noriai dalinosi atskirųjų viešųjų želdynų ir kitų viešųjų erdvių projektų valdymo patirtimi.

Mokymai Tauragės r. savivaldybėje

Mokymai Trakų r. savivaldybėje

Rezultatai

Susitikimai su savivaldybių darbuotojais leido giliau suprasti viešųjų atskirųjų želdynų projektų valdymo procesus ir ypatumus. Taip pat sulaukta įvairaus grįžtamojo ryšio apie gido turinį, aptartos galimos gido netaikymo priežastys. Apibendrinant, įgyvendinus mokymus prieita šių išvadų:

- Kadangi Lietuvoje savivalda veikia savarankiškai, kiekvieno miesto administracija turi savitą viešųjų erdvių projektų valdymo procesą. Skiriasi ne tik projektų valdymo pobūdis, bet ir iššūkiai, su kuriais susiduria specialistai siekdami įtraukti visuomenę į viešųjų erdvių projektus. Esant skirtingoms situacijoms sunku sukurti procesą, kuris tiktų visoms savivaldybėms. Todėl atnaujinant gidą turi būti siekiama aprašyti kuo universalesnius procesus, kad savivaldybės galėtų juos savaip pritaikyti veikloje.
- Savivaldybėse mažai įgyvendinama želdynų projektų. Dažniausiai viešųjų erdvių projektai įgyvendinami kaip statybos projektai remiantis Statybos įstatymu ir Statybos techniniu reglamentu (STR), o ne Želdynų įstatymu. Kadangi Statybos įst. ir STR numato visuomenės įtraukimą tik projektinių pasiūlymų viešiniame, ankstyvas visuomenės įtraukimas šiuose projektuose nėra privalomas. Siekiant plačiau aptarti šią situaciją atlikta įgyvendintų viešųjų erdvių projektų dokumentų analizė ir savivaldybių apklausa apie atskirųjų viešųjų želdynų projektų valdymą.
- Pastebėta lyderystės svarba politiniu lygmeniu. Be mero, miesto tarybos palaikymo administracijai sunku pritaikyti naujas gerąsias praktikas, kurios ne visada teisiškai privalomos. Glaudesnis bendradarbiavimas tarp skirtingų administracijos skyrių ir aktyvesnė komunikacija apie geruosius atvejus padėtų architektūros, aplinkosaugos ir kitų skyrių specialistams, vadovaujantiems viešųjų erdvių projektams, gauti palaikymą.
- Didelis darbuotojų užimtumas ir sudėtingos biurokratinės procedūros yra vienos pagrindinių gido netaikymo grėsmių, kurias įvardijo patys dalyviai. Savivaldybių darbuotojams svarbu rasti būdus, kaip aprašyti ir įtraukti visuomenės dalyvavimo dizainą į želdyno ar statybos projekto dokumentus. Sprendžiant šią grėsmę atnaujinant gidą rekomenduotina jį papildyti geraisiais kitų savivaldybių pavyzdžiais.

Visos šios išvados svarbios atnaujinant gidą savivaldybėms „Miesto ir visuomenės dialogas: dalyvavimas viešųjų erdvių formavime“. Gyvi susitikimai su savivaldybėmis ir bandymai kartu pritaikyti gido metodiką vietiniams viešųjų erdvių projektams leido geriau suprasti savivaldybių poreikius ir tai, kaip atnaujinamas gidas galėtų juos atliepti.